

Dorota Tymczak

Jubileusz 50-lecia Katedry Archeologii UMCS w Lublinie

Archeologia Polski Środkowowschodniej 1, 273-275

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOROTA TYMCZAK

JUBILEUSZ 50-LECIA KATEDRY ARCHEOLOGII UMCS W LUBLINIE

6 i 7 października 1995 r. Katedra Archeologii UMCS świętowała 50-lecie swojego istnienia. Z tej okazji zorganizowano konferencję poświęconą podsumowaniu badań Katedry nad pradziejami i średniowieczem oraz zjazd absolwentów. Organizatorami konferencji byli wszyscy pracownicy Katedry, a funkcję jej sekretarza sprawowała dr Halina Taras, czuwając nad całością spraw i koordynując działania. Konferencji towarzyszyły dwie wystawy: najbardziej reprezentatywnych zabytków rozproszonych dziś po muzeach regionu a pochodzących z różnych lat badań wykopaliskowych i fotograficzna. Wśród eksponowanych zabytków znalazły się: narzędzia krzemienne z najbardziej ku północy wysuniętego stanowiska kultury magdaleńskiej w Klementowicach Kolonii, wyroby miedziane i naczynia kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej ze Strzyżowa, gliniana figurka „Venus” tej kultury z Lasu Stockiego, słynna figurka wołków kultury pucharów lejkowatych z Krężnicy Jarej, naczynia i sztylet kościany tej kultury z cmentarzyska w Karmanowicach, zabytki krzemienne z pracowni siekier dwuściennych kultury mierzanowickiej, położonej w rejonie występowania krzemienia świeciechowskiego w Rachowie, eneolityczna siekierka miedziana, paciorek egejski i naczynia z Tyszowiec, naczynia i szpila brązowa kultury trzcinieckiej z Tyszowiec i Dacharzowa, charakterystyczne naczynie z rytonami kultury pomorskiej pochodzące z Żukowa, naczynia z okresu wczesnego średniowiecza z Lublina-Czwartku i Chodlika, ostroga z Chodlika, unikatowa ikonka kamienna, enkolpiony i szklane bransoletki z Czerwna-Czerwienia. Na wystawie nie eksponowano zabytków obrazujących osiągnięcia Katedry w zakresie badań nad okresem wpływów rzymskich, gdyż prezentowane są one obecnie na wystawie „Schätze der Ostgoten” w Bevern w Niemczech.

Wystawa fotograficzna składała się przede wszystkim ze zdjęć dostarczonych przez absolwentów Katedry. Ukazywała różne aspekty życia, głównie na wykopaliskach przyszłych (dziś już „skończonych”, nierzadko poważnych) archeologów od lat 50-tych po 90-te. Wszystkim fotografiom towarzyszyły dowcipne komentarze.

Obrady odbywające się w gmachu Wydziału Humanistycznego po hasłem „Wkład Katedry Archeologii w poznanie pradziejów i wczesnego średniowiecza” otworzył kierownik Katedry prof. Jerzy Kmiecński. Powitał Gospodarzy Uczelni: JM Rektora prof. Kazimierza Goebła, Dziekana Wydziału Humanistycznego prof.

Ryszarda Szczygła, Dyrektora Instytutu Historii prof. Tadeusza Radzika; gości zagranicznych: prof. Indřicha Schulza - Dziekana Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu, Christiana Leibera - dyrektora Museum Schloss Bevern w Niemczech; licznie zgromadzonych przedstawicieli wielu krajowych instytucji archeologicznych: dr Teresę Lianę - vice-dyrektora Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, dr. Jacka Rydzewskiego - dyrektora Muzeum Archeologicznego w Krakowie, profesorów: Tadeusza Makiewicza dyrektora Instytutu Prahistorii UAM w Poznaniu, Michała Parczewskiego vice-dyrektora Instytutu Archeologii UJ w Krakowie, Stefana K. Kozłowskiego z Instytutu Archeologii UW w Warszawie, Jana Machnika z IAiE PAN w Krakowie, Magdalenę Mączyńską z Katedry Archeologii oraz Zdzisława Kapicę z Katedry Antropologii Uniwersytetu Łódzkiego, mgr Danutę Jaskanis z Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie, mgr. Andrzeja Urbańskiego dyrektora Muzeum Okręgowego w Zamościu, dr. Sylwestra Czopka dyrektora Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, dr. Andrzeja Kęstankiewicza vice-dyrektora Muzeum Lubelskiego oraz mgr. inż. arch. Tadeusza Rajskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zamościu. Licznie przybyli pracownicy zaprzyjaźnionego z Katedrą Instytutu Historii oraz Instytutu Nauk o Ziemi UMCS. Ogółem w konferencji wzięło udział około 120 osób.

Półwieczną historię Katedry Archeologii przedstawił doc. dr Jan Gurba, były wieloletni jej kierownik, pełniący tę funkcję przez 20 lat. W swym wystąpieniu wspominał wszystkich dotychczasowych pracowników, nie zapominając nawet o woźnych. Chwilą ciszy uczczono pamięć tych, którzy odeszli: profesorów Stefana Noska, Aleksandra Gardawskiego, Tadeusza Łoposzkę i dr Lucynę Tarłowską.

Następnie głos zabrał JM Rektor UMCS prof. Kazimierz Goebel kierując do pracowników ciepłe słowa, wspominając mile swoje lata studenckie i krótką przygodę z archeologią, którą przeżył dzięki przyjaźni z druhem Janem Gurbą. Jubilatowi życzył samych sukcesów naukowych, ciekawych i doniosłych odkryć oraz dalszych wspaniałych jubileuszy. Z okazji obecnego jubileuszu JM Rektor wręczył osobom od wielu lat związanym i współpracującym z Katedrą pamiątkowe medale „Amicus Universitatis”. Wśród wyróżnionych znaleźli się wieloletni wykładowcy: dr Halina Gajewska, dr Krystyna Marczakowa, dr Zofia Sulgostowska, prof. Wojciech Szymański i prof. Stanisław Tabaczyński, były krajowy

konserwator zabytków archeologicznych mgr Danuta Jaskanis, współtwórca i organizator wystawy „Schätze der Ostgoten” dyr. Christian Leiber oraz Konserwator Zabytków Archeologicznych woj. tarnobrzeskiego mgr Marek Florek.

Następnie na ręce obecnego i byłego kierownika Katedry prof. Jerzego Kmiecnińskiego i doc. Jana Gurby przedstawiciele różnych instytucji złożyli gratulacje i życzenia, a dr Teresa Liana medal pamiątkowy Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie dla Katedry i osobiście dla doc. Jana Gurby. Otrzymałe gratulacje i życzenia od Przyjaciół Katedry odczytał dr Andrzej Rozwałka.

Po części oficjalnej przystąpiono do obrad, którym przewodniczyli kolejno prof. T. Makiewicz i prof. J. Kmiecniński. Pracownicy Katedry w krótkich referatach przedstawili rozwój badań w Polsce środkowowschodniej w obrębie poszczególnych epok archeologicznych. Jako pierwszy głos zabrał dr Jerzy Libera przedstawiając stan badań nad starszą i środkową epoką kamienia. Wystąpienia dr Anny Zakościelnej i dr Jolanty Nogaj-Chachaj dotyczyły postępu badań i możliwości rekonstrukcji stosunków kulturowych w tej części ziem polskich w okresie neolitu. Epokę brązu i początki epoki żelaza podsumowała dr Halina Taras, a dr Andrzej Kokowski - okres przedrzymski i wpływów rzymskich. Wyniki prac nad wczesnym średniowieczem i nowożytnością przedstawili: prof. W. Szymański, dr S. Hoczyk-Siwkowska i dr Andrzej Rozwałka. Stan badań nad neolitycznymi materiałami antropologicznymi zaprezentowała dr Wanda Kozak-Zychman. Informację o swych badaniach z zakresu antropologii genetycznej, bardzo odbiegających od problematyki badawczej Katedry, zaprezentował dr Adam Gąsiorowski. Koreferaty wygłosili profesorowie; S. K. Kozłowski, J. Machnik i Z. Kapica. Wystąpienie prof. S. K. Kozłowskiego dotyczyło cyklicznego zasiedlenia Europy w okresie paleolitu górnego. Natomiast prof. J. Machnik omówił kultury sznurowe schyłku neolitu i postsznurowe początków epoki brązu. Podkreślając wkład Katedry w poznanie tej problematyki, wysunął jednocześnie szereg istotnych postulatów badawczych. Prof. Z. Kapica zwrócił uwagę na rolę antropologii w badaniach archeologicznych. Christian Leiber omówił problemy związane z przygotowaniem wspólnie z Katedrą wystawy „Schätze der Ostgoten” w Bevern w Niemczech.

Nadesłany przez prof. Zofię Bierezańską z Akademii Nauk Ukrainy referat dotyczył badań Katedry Archeologii UMCS nad problematyką kultury trzcinieckiej. Powielono go w formie „Archeologicznych Listów” (1995, nr 1). Najwięcej uwag dyskusyjnych i emocji wzbudziły wystąpienia dr. A. Kokowskiego i dr. A. Rozwałki.

Nazajutrz, 7 października odbył się zjazd absolwentów Katedry Archeologii, w którym uczestniczyło około 100 osób. Udział w nim wzięli: Dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS prof. Ryszard Szczygieł, pracownicy Zakładu Historii Starożytnej i Historii Średniowiecznej oraz Katedry Archeologii, będący w większości jej absolwentami. Zebranych powitał doc. Jan Gurba, a następnie prof. Ryszard Szczygieł, zaprzyjaźniony z archeologią i prowadzący zajęcia dla studentów naszego kierunku od chwili reaktywowania sekcji w 1974 r. Dziekan w bardzo miłych i prostych słowach powitał zebranych, jak się wyraził „samych swoich uczniów”, wspomniawszy swoje ścisłe od wielu już lat związki z Katedrą Archeologii i jej wychowankami.

Następnie odczytano listę obecności zawierającą nazwiska wszystkich absolwentów Katedry. Chwilą ciszy uczczono zmarłych kolegów. Odeszli od nas: mgr Zygmunt Ślusarski - dyrektor Muzeum Lubelskiego i mgr Ewa Szarek-Waszkowska główny inwentaryzator Muzeum Okręgowego w Rzeszowie. Sylwetki zmarłych w pięknych i ujmujących słowach przedstawili mgr Waleria Kunicka-Misiewicz i dr Sylwester Czopek. Głos zabrali również absolwenci w osobach panów Wincentego Jakubowskiego i Andrzeja Urbańskiego, którzy podzielili się swoimi refleksjami i wspomnieniami z czasów studiów.

Przed gmachem wydziału Humanistycznego uczestnicy zjazdu zrobili sobie pamiątkowe zdjęcia. Oficjalne przedpołudniowe spotkanie zakończono złożeniem kwiatów na grobach prof. A. Gardawskiego i prof. T. Łoposzki oraz kolegi Z. Ślusarskiego.

Spotkanie w pomniejszonym w niewielkim stopniu gronie kontynuowano wieczorem w restauracji Hotelu Studenta Zaocznego. W części typowo towarzyskiej, przy jednym stole, we wspólnej zabawie, uczestniczyli absolwenci wszystkich roczników, dając wyraz silnej więzi archeologicznych pokoleń. Organizatorami drugiego dnia były mgr Dorota Tymczak i mgr Ewa Fijałkowska-Surysiowa, które zobowiązano do przygotowania następnego jubileuszowego zjazdu.

DOROTA TYMCZAK

THE JUBILEE OF THE FIFTIETH ANNIVERSARY OF THE CHAIR OF ARCHEOLOGY,
MARIA CURIE-SKŁODOWSKA UNIVERSITY IN LUBLIN

On October 6 and 7, 1995, the Chair of Archeology, at the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, celebrated the fiftieth anniversary of its foundation. On this occasion, on the first day a scientific conference "The Contribution of the Chair of Archeology UMCS to the Knowledge of Prehistory and the Early Middle Ages" was organized, while a reunion of the graduates took place on the second day. The conference was accompanied by two exhibitions, one presenting the most representative finds from various years of research explorations

by the Chair, and the other — showing photographs presenting various aspects of the life of students of archeology from the 1950's till the 1990's. About 120 persons took part in the conference. The organizers were honoured by the presence of the authorities of the University, the Rector and the Dean of the Faculty of the Humanities, foreign guests from Germany and the Czech Republic, and representatives of various archeological institutions from the whole country. The sessions were opened by Prof. J. Kmiecniński, head of the Chair, who welcomed all the

guests. The next speaker, Doc. J. Gurba, who had headed the Chair for the last twenty years, presented the fifty years of its history. The Rector of the UMCS, Prof. K. Goebel, presented his congratulations and wishes and he decorated the persons most closely associated with the Chair with medals "Amicus Universitatis". After the official part of the ceremony, the employees of the Chair presented the state of archeological studies in Central-Eastern Poland in respect to particular epochs, from prehistoric times till the Middle Ages and the modern times, as well as anthropological studies. Co-reports were presented by Professors S. K. Kozłowski, J. Machnik and Z. Kapica.

On October 7 a reunion of the graduates of Lublin archeology took place. The official part was attended by the Dean of the Faculty of the Humanities, Prof. R. Szczygiel, a long-standing Friend of the Chair and teacher of most of its graduates. The list of attendance was read. A moment of silence honoured the memory of the departed Professors and Colleagues.

In the evening the social part of the jubilee celebrations took place in the restaurant of the University Extra-Mural Students' Hotel, where sharing the common table and having good time one could feel the bonds tying together various generations of Lublin's archeologists.

Katedra Archeologii UMCS w Lublinie